

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Supt îngrijirea d-lor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

I. SCURTU. — «Politicianismul» în mișcarea literară.

G. VÎLSAN. — Singur cu sufletul (poesie).

N. N. BELDICEANU. — Mătușa Anita (nuvelă).

Z. BÎRSAN. — Noapte (poesie).

DINU TAMURĂ. — Ideal (poesie).

G. MURGOCI. — Movilele Bărăganului.

ALEX. G. DOINARU. — Moartea turturicăi (poesie).

SC. și GH. M. M. — Cronică.

ALEX. G. DOINARU. — Cronică veselă: Prolix, Un apel, Un nou volum de poezii.

RED. — Răspunsuri.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei

În străinătate . 12 ,

A APARUT:

CALENDARUL „MINERVEI“

PE ANUL 1907

Este cel mai bogat calendar in materii literare și științifice.

Coprinde o bogată dare de seamă asupra expoziției naționale române și numeroase articole referitoare la frații noștri macedoneni.

Calendarul e splendid ilustrat cu toate vederile din expoziție, cu vederi și tipuri din Macedonia precum și cu toate serbările și vederile societăților corale cari au vizitat expoziția.

Afară de acestea e inzestrat cu un splendid supliment artistic in trei culori, reprezentând chipul unei frumoase Selistence precum și cu alte 3 suplimente reprezentând familiile regală, și princiară o frumoasă alegorie: România la anul 1866 și la anul 1906.

PREȚUL UNUI EXEMPLAR LEI 1.25

De vânzare la toate librăriile din țară.

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

<p>REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : B-dul Academiei, 3, Strada Edgar Quinet, No. 4. BUCUREȘTI</p>	<p>ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . . . 10 lei În străinătate . . . . . 12 »</p>
--	---

„Politicianismul“ în mișcarea literară

Maî ales de cînd d. Rădulescu-Motru, scriitorul filozofic interesant și cumpănit, și-a publicat studiul său, bogat în idei, despre «politicianism» și influența lui asupra culturii romînești, acest cuvînt urît și ne-romînesc, ca și păcatul social botezat prin el, a început să fie pomenit și în cercurile noastre literare. Cu dezgust a trebuit să vedem și să constatăm, cum anume scriitorii și criticii, de micimea, îndrăzneala și cinismul înrudiților sufletești din viața politică, încearcă să încetățenească, în relațiile dintre scriitorii și în judecarea activităților lor, anume deprinderi deochiate și osîndite chiar și în viața publică de către oamenii întregi. Prin legături de interes cu diferite gazete fără scrupul, prin intrigî șoptite în taină, prin agenți strecurați pe la unele din reviste, prin bănuiele necinstite, prin hulă și minciuni, prin slăvirea prietinelor de ocazie sau complicilor și prin nesocotirea valorilor literare care le sînt streine sau dușmane, prin lingușirea unor scriitori și a publicului, prin atîtea alte «chei false» către sufletul naivilor, ceata «politicianilor» literari caută a pescui în apă turbure, a discredita mișcările literare serioase, a zăpăci pe cetitori, a spori numărul celor înscriși în cluburile paraponisiților, nemulțumiților, dizidenților, aventurierilor și meschinilor conspiratori împotriva buneî rindueli și cîviințe literare.

Acum cinci ani și maî bine, cînd dd. Coșbuc și Vlahuță, cu autoritatea și cu popularitatea lor de fruntași cei d'intîi ai poeziei noastre contemporane, au întemeiat «Sămănătorul», multă vreme politicianii literari au stat ascunși supt pămîntul muncit de cei harnici și au încercat să scormonească acolo cărări nevăzute spre sufletele cînstiților cetitori. N'au izbutit. Zvonurile răutăcioase, calomniile nerușinate împotriva revistei «oficiale» a d-lui S. Haret, «subvenționate» cu zeci de mii de lei (!), au trebuit să amuțească.

Maî tirziu se porni o nouă «campanie»: aceia împotriva «sectei»

de la «Sămănătorul», a «monopolului» de acolo. Cetitorii au rîs și acum, împreună cu cei bănuți. Politicianii literari s'au retras, bătuți încă odată de propriul lor ridicol.

Însă n'au dezarmat. În curînd marea «campanie» de răsturnare fu iscodită: cei de la «Sămănătorul» sînt «opincari», fac «literatură țărănească», vrea să îmbrace pe cetitori în căciuli de oaie, în cioareci, în sărice și în opinci. Zadarnic! Lumea de bun simț rîdea și acum și pace! Nimeni dintre mîile de cetitori romîni nu voia să înțeleagă, să vadă adevărul cel nou că d. Coșbuc, cunoscătorul profund al literaturii antice și universale, maiestrul neîntrecut al traducerilor din clasici și din literatura indică, ar fi un simplu «opincar». Nimeni nu voia să ia știre de faptul tot atît de adevărat că d. N. Iorga, scriitorul multilateral, cu o cultură universală din cele mai rare, cunoscătorul atîtor limbi și neamuri vestite, ar fi un oarecare locuitor obscur din cutare cătun pierdut al Moldovei. Nici măcar atîta nu voia să îngăduie cetitorii că Anghel și Iosif n'au tradus un singur vers din mării scriitori streini, ori că Sadoveanu și Sandu n'au nici un personaj orășenesc în povestirile lor. . . . . Astfel pieri, ca fumul oricărui foc de paie, și această epică pornire de răsturnare a «satrapiei» opincarilor literari

«Politicianii» literari, deznădăjduți de încapăținarea prostimei cetitorilor, amuțiră o vreme. Numai ici și colo, din cînd în cînd, un «disident» cu pană de gîscă mai scîrțăia — ca o notă nouă — în fel și chip: ba că d. Iorga n'ar fi apostol sincer al ideilor naționale, ba că altul ar scrie prea mult, ba că un altul s'ar fi «epuizat», și cite și mai cite șiretlicuri de acestea, bune cel mult pentru caraghioasele «întruniri pe colorii» ale cameleonilor literaturii.

Și iată totuși că o nouă «campanie» se vestește. O campanie grea, cu serii de articole și «studii», cu reminiscențe autobiografice și autobiografice, cu pretenții de îndrumare «pură», cu asigurări de revelații ale... celui mai nou curent literar. Și de astă dată, tot un «disident», tot un nemulțumit răzbunător poartă steagul de hîrtie. Încruntatul director al semi-*Convorbirilor*, poznașul «Mihalache» al cercurilor literare intime, fostul poet al unor pagini trandafirii, strecurate odinioară, de contrabandă, în glorioasa revistă a «Junimei», în «Convorbirile» veritabile, actualul filosof, estet și critic «universitar», el, și nu altul mai mic se pune în fruntea luptei. Strigătul de alarmă este și el mai grav ca ori cînd: literatura romînească e amenințată de «invazia ardeleană»; prin d. Sextil Pușcariu care ne va face dicționarul etimologic al limbei, chiar și filologia romînească a fost cucerită de «Ardeleni». Ci noul eroi de revistă este mai mult de cît

un luptător mare: el este *mîntuitorul*. În cîteva rînduri, de tot hazul, el a înghenunchiat pe «despoții» literari ardeleni și în alte cîteva ni-a arătat mîntuirea. Celmai nou curent este «muntenesc» și «moldovenesc», iar în fruntea lui s'ar găsi... «Cerna, Sadoveanu și Iorga», după clasificarea d-lui profesor de literatură, care este destul de modest să nu-și ia singur locul în capul mișcării și destul de optimist să aștepte a i-l da publicul cetitor!

Firește! D. Iorga scrie de ieri și e cetit numai în București; d. Sadoveanu scrie tot de ieri și n'a fost cetit de nimenea înaintea d-lui Dragomirescu, iar d. Cerna n'a publicat nimic în «Sămănătorul» pînă nu l'a citit în manuscris donchișotul mîntuitor al literaturii romînești.

«Campania», care e numai la început, făgăduiește a fi o genială reprezentare de Carnaval literar și noi ne bucurăm și promitem a rîde din toată inima. Căci, de, nu-î lucru de toate zilele să grupezi după provincii mișcarea literară a unui biet neam nepriceput care știe una și bună: că ori-ce scriitor de sînge și de grai romînesc, din ori-ce parte a pămîntului, este *al său*, precum sînt ai săi cei din trecut și vor fi ai săi cei din viitor în veci și pururea!

I. SCURTU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SINGUR CU SUFLETUL

... Iar imi vorbești de ochii cei frumoși?

— Da, suflete,... și cum mă erai încă?

— Albaștrii, tare-albaștrii mă erai...

Și niciodată nu-î puteam privi

De cît cutremurîndu-mă adînc...

— Adevărat e, suflete. Erai

Două izvoare de lumină lină

Ce răsfrîngeai în sfintele lor ape

Un cer rotund, senin de primăvară.

Și nu știam cine vărsase 'n ele

Văpaia sufletească a iubirii,

Lumina dulce care te-amețește

Încremenindu-te în lung extaz

Și face inima să bată 'ncet,

Tot mă încet, de multă fericire...

O, suflete, dar genele? Le știi?

— Vai, frate fără milă, cum mă tulburî!

De ce nu lași uitarea să se-aștearnă

Pe gîndul meu, ușoară ca amurgul...

— Nu, suflete, te 'ndură, cum erai?

— Unde-s cuvintele s'o poată spune?
 Erau o ramă cuprinzind oglinda
 Vrăjită 'n care vream să m'oglesc
 Și-atunci, și-acum, și 'n veci vecilor...
 Când genele se coborau pe ochi
 O noapte dulce se cernea din ele,
 Din care blînd, cu zîmbet, luminau
 Doi viorii luceferi.
 Dar noaptea se-abătea tot mai adîncă,
 Luceferii îmi măi zîmbeau odată
 Și flacăra și-o înmuiau clipind....
 Curînd a genelor coronă neagră
 Acoperă tăcuta frumusețe,
 Și-o umbră lungă se 'ntindea pe-obraji.
 — Ghiceam atunci supt pleoapele rotunde
 Cum se clăteau ascunși globi albaștri...
 — Ah, cum te bucuri tu de chinul meu!
 — ...Și înmuiau pleoapele 'n săruturi...
 Nu simți și-acum, supt buze, cum se zbat
 Zvîcnind ușor ca ăripi mari de flutur?...
 O, suflete, de-ai ști ce plîns e 'n mine!...
 Răspunde, frate, ce să fac? — Suspină
 Și 'nchide ochii, frate; vino-alături
 Să plîngem, să ne îngînăm cu dorul
 Și să murim gîndindu-ne la ea.

G. VÎLSAN.

MĂTUȘA ANIȚA

III.

Au trecut trei ani de cînd s'a mutat mătușa Anița la cuconul Costache și în toată vremea aceasta n'a avut de ce se plînge. Cite odată însă i s'a părut că ochii mărunți ai cucoanei Zamfira au o lucire ciudată cînd se uită la ea, — o lucire rece care o neliniștea și-i trezea, une-ori, în fundul sufletului, un ușor fior de frică, fiorul acela tainic ce-l simți în fața necunoscutului.

Privirile acestea le avea, mai cu seamă, în zilele în care venea domnul primar, care în totdeauna, cum intra pe ușă, avea obiceiul de-a întreba rîzînd cu o poftă nespusă:

«Tot n'a murit baba, ha? Ei, bată-vă să vă bată, că bună negustorie ați mai făcut... Asta, bre, are să trăească cît zidul Goliei!...»

Vorbele acestea intrau ca niște ace în inima cucoanei Zamfira, răscoleau tot veninul sufletului ei mic, și cu încetul simți, în întreaga ei ființă crescînd o ură neîmpăcată în potriua bătrînei. Și după o bucată de vreme mătușa Anița băgă de seamă că notărița, cînd îi aduce mîncarea, e tot cu sprîncenele încruntate. Și bătrîna se întreba de multe-orî, mirată, ce-o fi avînd, oare, cucoana Zamfira cu ea. Și gîndind că poate i-a greșit cu ceva, începea a'și perinda prin minte zilele, cercetîndu-le cu amănuntul; dar nu se găsea nici odată cu nimic vinovată și'și zicea:

«Cine știe ce-o fi avînd; fie-care om își știe necazurile lui...»

Apoi se gîndea:

«Poate e supărată, săraca, din pricina cuconului Costache, care acum în urmă, a cam îndesit-o cu chefurile...»

Într'o zi i se păru cafeaua cu lapte mai subțire și mai amară. În altă zi i s'a părut că i-a dat mîncare mai puțină și că i-a aruncat o privire ascuțită, rea, repede stăpînită. Și într'o dimineață intrînd cucoana Zamfira iarăși încruntată și trîntind mînioasă ceașca cu cafea pe marginea cuptorului, mătușa Anița o întrebă cu sfială, cu glasul ei blajin și dulce ca o mîngiere:

— «Nu știi, mi se pare mie, ori mata ești supărată, cucoană, pe mine...»

— Ei, bine că-ți pare... Acu era să zic !!! bogodani hursuză cucoana Zamfira, cu un glas care nu i-l cunoștea, și eșînd, trînti așa de tare ușa că zîngăniră paharele de pe masă.

Bătrîna rămase, o clipă, cu ochii țintiți asupra ușei, nedumerită, apoi începu a sorbi încet din cafea, în liniștea grea care o împresură. De astă-dată i se păru cafeaua mai subțire ca în totdeauna; par'că era cu apă în două, și se gîndi:

«Oare ce-o fi avînd cucoana cu mine?»

Înăuntru era tăcere, numai un lemn țiuia încet în vatră. Afară se cerneau leneș flori mari de zăpadă. Și de-odată din odaia de alături porniră glasuri nedeslușite: glasul gros și cam pe nas al notarului și glasul subțire, tăios, al notăriței.

Bătrîna își aținti urechia:

— «Dracu ne-a pus să ne luăm belea capului? zicea cucoana Zamfira.

— Asta are să ne-îngroape ea pe noi! răspunse cuconul Costache.

Urmă după aceasta un răstimp de liniște și glasul notarului se auzi iarăși:

— «Cum n'o trăi, calul dracului? Nu vezi, toată ziulica crapă și dospește pe cuptor!

Apoi glasul tăios al notăriței:

— «Las' c'o vedea ea de-acu cafea culapte, cînd și-o vedea ceafa...»

Ptiu, ucig'o crucea de holeră, da ce, acasă la tatu-su și la mă-sa, cu cafea cu lapte a crescut?

După citeva clipe ușa scîrții și mătușa Anița lăsă repede capul pe perină și închise ochii. Cucoana Zamfira intră și luă ceașca de pe marginea cuptorului, și ațintind pe bătrîna cu ochii plini de răutate, zise:

— Așa! Ai crăpat, ucigă-te toaca holeră, și-acu dormi, dormire-ai somnul bunicei!

Și din ziua aceasta, răutatea notăriței începu a'și picura zi cu zi veninul în sufletul bătrînei.

Intr'o zi, îi luă plapoma; în altă zi, cerga mițoasă pe care dormea ca pe o saltea. Și acum, când era ger, bătrîna nu putea adormi până târziu și tremura ghemuită sub un lăicer vechiu, ascultînd vuetele felurite ale vifornițelor de-afară.

Ionică, când auzea pe cucoana Zamfira blestemînd-o pe mătușa Anița, simțea de multe-orî ca o undă de bucurie neînțeleasă; își dădea samă, nelămurit, de ura care rătăcea ca o fiară împrejurul bătrînei, și ceva îl împingea mereu s'o chinuiască; și de câte-orî o chinuia acum, fără nici o frică, ochii lui licăritori ca argintul viu prindeau pe fețele cuconului Costache și-a cucoanei Zamfira un zîmbet fugar.

Ziua, cînd bătrîna ațipea, Ionică venea tiptil c'o cană de apă rece ca ghiața și-o turna toată pestea ea. Mătușa Anița sărea în sus, ca mușcată de șarpe, și căta cu spaimă împrejur. Iar cucoana Zamfira își mușca buzele ca să nu ridă și striga cu jumătate de glas:

«Te-oî așeza eu lui tătini-tu, vierme neadormit...»

Peaproape de sărbătorile Crăciunului, bătrîna se îmbolnăvi și slăbi așa de tare, că nu se mai putea coborî de pe cuptor. Apoi, în curînd, nu mai putu lua în gură de cît oleacă de lapte. Ziua era mai liniștită; dar cum venea noaptea, prindea a tremura cutreerată de fiorî de ghiață, ghemuită cu genuchiî la gură sub învălitoarea săracă.

Ca printr'o negură vedea ornicul vechiu, din perete, ce-și picura ca dintr'o odaie depărtată tictacul leneș, dulăpașul de tei, masa, în jurul căreia se adunau cu toții la aneză și sara. Ca prin vis, auzea șoptindu-se: «S'a sfîrșit, nu mai are mult de-acu...»

Apoi veniră sărbătorile nașterii Domnului, și prin ceața deasă ce-o împresura, auzea, ca niște glasuri de heruvimi, cîntările stelarilor. Perduță, ca din altă lume, veni până la ea larma colindătorilor. Sara simțea, acum, lumină pînă târziu, auzea rîsete vesele, vorbă; simțea mireasma dulce, fină, de apă de florî, a turtelor. Și une-orî negura d'împrejur se îndesa, zgomotele vieții se depărtau și mai mult; iar cite odată o cucerea, de la picioare spre inimă, o suflare ghețoasă.

o suflare a morții par'că, și de odată o înghițea o noapte și-o liniște adincă, o noapte și-o liniște de mormînt, și după aceasta simțea că se cufundă lin, ușoară ca un fulg, în gol.

Și într'o zi cucoana Zamfira băgă de samă că mătușa Anița e slabă tare și se înabușă: sta cu fața 'n sus, cu ochii arzătorî în orbitele negre, ațintiți asupra podului înegrit, și horcăia cu gura căscată ca o pată neagră pe fața galbenă, fără pic de sînge.

Atunci c'o lumină neobișnuită în ochi, notărița trimise repede pe cuconul Costache să-l cheme pe părintele Grigore, și scoțînd o lumî-nare subțirică de ceară din saltarul mesei, o puse pe marginea cup-torului și se așeză pe pat, cu minile subpuse, cu ochii răi la bătrîna.

În casă era liniște, numai horcăitul bătrînei se auzea și tictacul regulat al ceasornicului.

Părintele sosi îndată, singur — căci domnul notar se dusese la primărie — și zîmbi de la ușă mîngîindu-și barba, par'c'ar fi vrut să zică: «Noroc să dea Dumnezeu!»

Iar Cucoana Zamfira ridicîndu-se, zise c'o umbră de mîhnire pe față:

— Îi slabă tare părinte! Ce nu i-am dat, ce n'am făcut, pace...

— Ce să faci, cucoană Zamfiră, cum o' vra Dumnezeu, murmură părintele Grigore, punîndu-și patrafirul; cu voia lui Dumnezeu nu te poți pune!

Și după ce ceti și-o împărtăși, cucoana Zamfira vorbi din nou c'un oftat ușor:

— Bine c'o văd, părinte, împărtășită, că tare mă mai temeam c'o muri așa, săraca, fără sfînta împărtășanie...»

Apoi după un răstimp de tăcere murmură cu glas nespus de duios:

«N'a avut și ea, sărăcuța, parte mai multă vreme de trai bun... că la mine, nu că mă laud, da nu-î lipsea nimica, nu, nu sărăcuța... Di-mineafa cafeluța bună cu lapte; la amează și sara, ce mîncam noi minca și ea; cafeluța neagră cu romușor nu-î lipsea nici odată... Dacă n'a avut noroc sărăcuța...»

Ziua trecu în așteptarea morții. Bătrîna sta neclintită, c'o lumină de spaimă în ochii ațintiți asupra tavanului, și răsufierea îi șueră ca un șarpe; iar plapoma murdară i se ridica regulat în dreptul pieptului.

Inserarea veni tristă și umplu odăița c'o înfumurare ușoară, în care focul sărac de pe vatră părea mai viu.

În liniștea, ce stăpînea cuprinsurile, începu a toca de vicernie, în-tiū rar, apoi mărunț, c'o înmlădiere duioasă de cîntec. Și florile de ză-padă cerneaū mai leneș în lumina scăzută, stăpînite, parcă, de-o tris-tețā nemărginită.

Se auzi cineva, la ușă, scuturându-se de omăt și cuconu Costache intră cu mustățile albite de chiciură și întrebă încet :

«Tot n'a murit încă?»

Apoi, își scutură, în mijlocul casei, căciula, de zăpadă, și dezbrăcându-se de spențerul cu gulerul de blană de vulpe, se tolăni cu fața 'n sus pe pat și își aprinse o țigară.

Sara veniră musafiri: părintele cu preoteasa și primarul cu primărița. La ușă se auziră șoapte:

— N'a murit încă?

— Nu, da' n'are mult saraca... răspunse cucoana Zamfira c'o tremurare de duioșie în glas. Și cu toții se apropiară de cuptor. Domnul primar răcni:

— Ei, cum îți mai este, mătușă Aniță?

Bătrîna sta neclintită și gema încetîșor. Și domnul primar zise, mai încet:

«S'a sfirșit de-acu: sapa și lopata!»

După aceasta trecură cu toții în odaia de alături și s'ășezară în jurul mesei:

— Cel mult până în ziuă dac'o mai duceo, zise cu siguranță domnul primar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Da bine că scăpați! oftă cucoana primărița. Iar cucoana Zamfira murmură cu duioșie:

— La ce saraca, zău că-mi pare rău, cucoană Olgă... Uite, vezi mata, mă deprinsesem cu dansa... N'a avut și ea, sărmana, parte mai mulți ani de un trai bun: că la mine ca'n sînul lui Avram trăia, cucoană Olgă... Nu că mă laud, da' am îngrijit-o ca pe mama mea: dimineța, cafeluță bună, cu lapte; la ameză și sara, ce mîncam noi, mîncă și ea: cafeluță neagră cu romușor, regulat, — dă, ce-i lipsea? Dacă n'a avut noroc sărăcuța...

— Ce să faci, cuvîntă părintele; viața omului, ca floarea cîmpului cucoană Zamfiră...

— Așa-î, așa-î, părinte! «oftă, c'o mină. la gură, cucoana notărița, și ridicîndu-se, aduse o cană cu vin și o tavă cu pahare și c'o farfurie cu turte cu nucă și apă de flori.

Și nu trecu mult și, ca de obicei, se apucară de jucat lotonul, și cu încetul se înveseliră cu toții.

Cucoana Zamfira mai aruncă cîteva lemne în sobă și închise porțița și cînd o deschise, în luminile fugare ale focului, lucrurile, ca înveselite și ele dintr'odată, începură a-și zîmbi fericite, ca niște ființi însuflețite.

Ionică și cu Ghițișor adormiseră, în umbră, pe divanul albastru din fața sobei.

Domnul primar scotea voios bilele din săculeț și ridicându-le în lumină striga tare :

«Tinerica! Ochelarii! 25 ca la poliție! Stâlpii Moldovei! Ce stai și nu pui nimica, cucoană Zamfiră? Dă-mi voe, mă rog, să scot un număr și pentru mata... Iacătălii: Războiul! Și unul pentru părintele : Bunicul!

— Mersi—mersi! strigă Sfinția Sa, dînd în toate părțile șiret din ochi și scărpinîndu-și nasul roș, cu'n zîmbet viclean.

Bucățelele de sticlă luceau lin pe cartoanele cu numere, în lumina prietenească a lămpii din mijlocul mesei. Și mireazma dulce a apei de flori îmbălsăma odaia. Paharele se deșertau ca prin minune și cucoana Zamfira le umplea mereu zîmbind.

— «Halt, gata, domnule primar! strigă părintele dînd iarăși din ochi, și luînd cu stînga farfurioara cu gologani, o răsturnă în palma dreaptă și le dădu drumul banilor în buzunarul antereului.

— Cine mai strigă? întrebă domnul primar întinzînd săculețul.

— Subsemnatul! cuvîntă domnul notar trăgîndu-și mustățile lungi și roșcate, cu virfurile pătrunse de lumină, mai galbene.

Pitacii sunară în farfurioară și domnul notar începu a striga. Iar părintele Grigore la fie-care număr răcnea: «Mersi mersi!», zîmbind șiret și făcînd din ochi.

Cucoana Zamfira, cînd se mîntuia vinul, dispărea și se înfățișa îndata mare cu cana plină ochi.

Intr'un tîrziu, după ce se sfîrși jocul, Sfinția Sa părintele Grigore izbucni deodată, așa din senin, c'o umbră de minie în glas:

«Măi, unu-î popa Grigore în Țara Romînească... Măi, a dracului să fiu, na, dacă nu-î așa...»

Primarul și cu notarul schimbară o privire de înțelegere și-și zîmbiră tainic. Cel din urmă zise trăgănat, trăgîndu-și mustățile:

«Așa-î părinte...

— Măi, eă îs ostaș de-a lui Ștefan cel Mare! răcni din nou părintele trîntind cu pumnul în masă.

— Așa-î părinte, rosti cuconul Costache.

— Măi cal ca al meu n'are nimeni, pun gîtul, na ... A dracului să fiu...»

Apoi înduioșîndu-se deodată, oftă cu glas moale:

«Săracul Murguț, îl am de pe cînd eram ostaș de-a lui Ștefan-cel-Mare, măi...

«Ștefan-Vodă, Domn cel mare,
Samă pe lume nu are,
De cît numai sfintul soare...»

«Mă rog, atît, am mîntuit vorba, nu măi zic nimic...»

Cu toții ascultau c'un zîmbet stăpînit. Iar părintele vorbea cu glas scăzut, cu fața umbrîtă de melancolie, ca de-o aripă nevăzută, cu ochii închiși pe jumătate, în gol, parcă privea ceva în depărtare :

«Satul ista a fost, măi fraților, pentru mine, numai ia așa un loc de popas: cînd se mîntuia războiul mă lăsam și eu aici în vale să-mî hodinesc cele ciolane... Acû, nu-î vorbă, staî cam de mult prin partea locului, da cînd s'o trezi odată ș'odată, măi tată, moș-Ștefan, și-o pune buciumpul la gură și-o începe a chema cu jale — atunci am să-mî încalec iară, măi fraților, murguțul, ca'n tinerețe... Mă rog, atît, am mîntuit vorba, nu măi zic nimic...»

Ușa dela mijloc era deschisă. În întuneric, pe cuptor, mătușa Anița gemea și cite odată îngina încet:

«Cuconiță, cuconiță, mi-î sete cuconiță...»

Și în undele de foc ale frigurilor, începu a aiura, vorbind cu glas slab ca o adiere.

«Mi-î foame cucoană, mi-î foame... Dă-mî, mă rog matale, o bucă-țică de pîne...»

Și după aceasta, prinse a plînge încetinel:

«Nu mă bate, cucoană, nu mă bate... Iaca, nu măi cer, numai nu mă bate...»

Apoi urmă un răstimp lung de liniște, în care se auzi undeva, lingă vatră, țîrîind încetișor un grier. Și glasul bătrînei se ridică iară; dar acuma, vesel, întinerit, c'o mlădiere de dragoste caldă:

«Mărioară, Mărioară, vină, mamă și țîne vițelul, că nu pot mulge...»

După cîteva clipe de tăcere vorbi iarăși:

«Lasă-l, mamă, de-acû să sugă săracul...»

Apoi c'o tresărire:

«S'o trezît flăcăul mamei!»

Și c'o dragoste nemărginită:

«Da cine l-a ocărit pe el, mă rog? Stai că-î dă mama lui să sugă... O săracuțul că flămînd măi era...»

Și după cîteva minute:

«Așaaa! Haida de-acu să dormim, să ne facem mari...»

Și-un cîntec subțirel, de leagăn, începu a adia dulce în întuneric:

«Haide nani, puiū mamei,
Haide nani, nani, na...»

Musafirii plecaseră de mult și cucoana Zamfira și cu cuconul Costache se culcaseră.

În casă era acum liniște adâncă, afară liniște. Numai ornicul vechiu își picura clipele rar, regulat, răsunînd mai puternic, parcă, în tăcerea ce se întinsese. Mătușa Anița se liniști și rămase cu ochii deschiși asupra fereștii prin care se vedea crai-nouă plutind ca o barcă de aur micșorată de depărtare.

N. N. BELDICEANU.

NOAPTE

Acum cînd lumea legănată de visuri dragi se odihnește,
Cînd numai luna măi veghiază pe ceru 'npodobit de stele,
Cu ochii 'nchiși de jale multă îmi mîngîiîu dorurile mele
Și-ascult cum din adînc de suflet un cîntec sfînt mi se trezește.

Îl simt ușor cum prinde viață și ăripi prinde... și-apoi zboară
Și iață-l ostenînd spre casa, în care visuri m'alintară..
Domniță, tu vorbește-îi dulce și nu-l lăsa să-și stea pe-afară..
Din dorul tău născut pe lume, la sînul tău ar vrea să moară.

Z. BÎRSAN.

I D E A L

*Piere frunza care-odată de pe ramuri s'a desprîns;
Căci, precum gonește vremea amăgirile deșarte,
Tot așa gonește vîntul, frunza veștedă — departe,
Și 'n zadar copacul singur o privește trist și 'nvins.*

*Orice clipă care trece tot măi mult de ea 'l desparte,
Nici o rază de la soare nu 'l mîngîie; — cu 'ntr'adîns
Ramurile desfrunzite către dînsa și le-a 'ntîns,
O privește cum se pierde, ca nădejdiile ce's moarte.*

*Vîntul toamnei suflă rece printre ramurile sale;
Pe căvarea ruginiță și pe-oriunde a trecut
El ridică nor de frunze, risipindu-le pe cale.*

*La ce-oș sta să plîng pe urma idealului pierdut?
Ce-mă ajută suferința și prisosul ei de jale? —
— Nu învie frunza, care de pe ramuri a căzut.*

DINU RAMURĂ.

MOVILELE BARAGANULUI.

Bărăganul este partea de Sud-Est a șesului Munteniei, cuprinsă între valea Mostiștea și valea Siretului, între poalele dealurilor și valea Dunărei. Bărăganul se prezintă ca o cîmpie întinsă, monotonă, nelipsită însă de interes și poezie, caracterizată printr'o lipsă de păduri și accidente orografice și printr'o sărăcie de ape. Ialomița, Căl-mățuiul și Buzăul îl parcurg, dar fără să capete afluenți însemnați din el; văi uscate și ripe, care numai în timpul primăverii prind pînze de ape, brăzdează cîmpul în multe direcții. Un farmec neobișnuit îi dau însă peticile de sărături și ochiurile de ape sărate ce-i pestrițează ici-colo fața verde, de stepă ierboasă. De-asupra lor joacă în miezul zilei de vară *apa morților*, iar în zare se oglindesc rarele și izolatele pîlcuri de copaci. Pe întinsa față a câmpului nemărginit constatăm însă două feluri de accidente curioase: 1) *crovurile*, scobituri rotunde ca niște imense farfurii întinse, ca niște uriașe mîncături de vărsat în neteda față a cîmpului; 2) misterioasele *movile*, pe care Odobescu le-a descris așa de sugestiv:

«În depărtare, pe linia netedă a orizontului, se profilează ca uriașe mușuroaie de cîrțițe, movile, a căror urzeală e taina trecutului și podoaba pustiului; ele staū semănate în prelargul cîmpiei, ca sentinele mute și girbovite supt ale lor bătrînețe. La poalele lor cuibează vulturii cei falnici cu late pene negre și cei suri...»

Ambele aceste două feluri de accidente se întilnesc și pe alte cîmpii; dar pe cînd scobiturile în formă de farfurie sau albie sînt un fenomen natural și restrîns numai la cîmpiile cu pămînt negru (cernoziom), movilele sînt de o origină multiplă; acestea sînt în genere operele miinilor omenești și ca atare sînt răspîndite pe cîmpii pe toată fața pămîntului, mai ales în hemisfera nordică. Din Japonia și China peste Turkestan și Rusia meridională, prin Romînia, Bulgaria, Ungaria și Europa centrală pînă în Spania și Anglia, apoi în America, din răsărit pînă pe coasta de apus, în California etc., peste tot întilnim movile mai mult sau mai puțin asemenea în forma lor exterioară ¹⁾.

În multe părți ale lumii, aceste curioase ridicături au fost stu-

1) Cele mai mari par a fi mormintele micadorilor din Japonia. În Kahaki și Yamato. Cea mai înaltă din Anglia e Silbury Hill, 130 picioare (40 m. apr.).

diate cu un deosebit interes și monografii prețioase sînt publicate în rusește, nemțește, franțuzește, englezește etc.

La noi primul început de cercetare l-a făcut acum vre-o 50 ani Cesar Boliac; mai tîrziu A. Odobescu s'a interesat de movile și le-a dat un loc însemnat în chestionarul arheologic ce alcătuișe el. Printre răspunsurile la acest chestionar (acum în Biblioteca Academiei) sînt multe date interesante relativ la numele, la locul, la forma și la obiectele ce s'aŭ găsit în preajma movilelor; acest material așteaptă încă să fie prelucrat. D. Tocilescu îmi spunea odată că a săpat una-două, dar negăsind mare lucru 'n ele, s'a descurajat și a amînat lucrările. Citeva săpături s'a făcut și de Muzeul din T.-Jiŭ prin partea locului. Acum trei ani G. Buzoianu a făcut o comunicare asupra movilelor Bărăganului la congresul al II-lea al Asociației de științe; lucrarea nu s'a publicat, iar în procesul-verbal al ședinței găsim că după oarecare indicii găsite la săparea unor movile (rămase necunoscute) deduce că ele ar fi ridicate de Sciți.

La congresul al IV-lea al Asociației d. ing. A. Pană a venit cu o comunicare relativ la movile, în care, pe baza formei și așezării lor (în direcția Crivățului, a vîntului dominant pe Bărăgan), a naturii și constituției solului unor movile săpate (pămînt galben cu un strat superficial de pămînt negru), deduce că unele din movilele Bărăganului sînt naturale, datorite eroziunii vîntului ce suflă cu putere peste cîmpia de pămînt galben afînat orî nisipos (loess). Hipoteza aceasta, deși în unele cazuri pare a fi singura potrivită, totuși nu se poate generaliza. Sînt în adevăr măguri, pochine și alte feluri de ridicături în formă de movilă care nasc prin eroziunea terenului datorită apei, vîntului etc., dar ele sînt deosebite de movilele propriu zise. Cele care sînt rămase în urma eroziunii apei sînt în luncile rîurilor sau în mijlocul bălților; ele aŭ de obicei o anumită formă lunguiață, nu se înalță mai sus decît nivelul cîmpiei și în special aŭ o anumită constituție, fiind stratificată ca și malurile cîmpiei d'imprejur; acestea sînt cunoscute de obicei supt numele de *popină* (pochină), *gradiște*, *grind* etc., pe cînd cele din cîmp se numesc *movile*, *gorgane*, *bășici*, etc.

Cele datorite eroziunii vîntului sau a unei îngrămădirii a nisipului orî pămîntului prin vînt, sînt de asemenea de altă formă și de altă natură; ele se întîlnesc numai în regiuni deșerte cu *dune de nisip*, aŭ forme lunguiețe și caracteristice dunelor, sînt îngrămădite mai multe la un loc etc. În regiunea aralocaspiană poartă numele de *barcane*.

Necontestăt că marea majoritate a movilelor e datorită popoarelor

vechi ce au locuit prin aceste locuri, unele fiind puncte de observație, altele fiind morminte ori îngrămădiri de oase etc.

Eū am avut ocaziunea de a cutreiera Bărăganul în lung și 'n lat și studiul movilelor mi se pare interesant nu numai din punctul de vedere al misterului ce ele poartă și al contribuțiilor prețioase ce ele pot da istoriei; dar probleme de geografie fizică, de trecutul cel mai de curînd al cîmpiei Bărăganului, de formarea stratului de pămînt arabil, de variația cursurilor de apă etc. pot căpăta lumină prin studiul movilelor. Aci nu mă gîndesc să încep un studiu al acestor obscure semne ale trecutului, dar auzind dintr'un articol al d-lui Tzigara-Samurcaș că Bulgarii au săpat peste 1000 de aceste movile (ce s'ar fi arătat a fi tracice), m'am gîndit să atrag și eū atențiunea specialiștilor de la noi asupra movilelor din Bărăgan.

Pe Bărăgan sînt aproape 2500 movile; ele sînt mai ales așezate de-alungul văilor, pe cîmp, în apropierea malului din dreapta rîului. În interiorul cîmpului sînt de obicei făcute pe grindurile cele mai înalte: iar dacă sînt în văi ori în lunci, atunci sînt în așa loc că de pe ele se vede toată valea. Această așezare ne arată că multe din ele, la noi ca și în Rusia etc., nu au fost alt-ceva de cît puncte de observații ale locuitorilor din timpurile vechi (Sciți, Geți etc), ba chiar au servit ca atare și în timpurile nouă, în rebelul de la 1877, cînd diferitele semnale se transmiteau de la o movilă la alta prin flacări. Tot în sprijinul acestei aserțiunii vine și modul lor de răspîndire. La noi ca și pe stepa rusească, în Bulgaria etc., se întîlnesc numai în stepa lipsită de păduri; cînd se găsesc în păduri (pe Bărăgan numai 4 sînt în păduri), aceasta arată că pădurea a invadat stepa, fapt dedus pe considerațiunea solului (pămîntului arabil), căci solul de stepă e deosebit de solul de pădure. La noi ele înaintează pe valea Pravei pînă unde valea se strîmtează, la Nord de Băicoi.

Nu rare ori ele sînt două trei la un loc, de obicei una fiind mai mare; înălțimea, obișnuită e de 6 — 8 m., ajungînd însă uneori pînă la 12 m. Diametrul maxim e 40 m. Forma e de obicei rotundă, sau cel puțin se pare că a fost la toate rotundă—ceia ce ar indica după unii că ele au fost făcute de un popor brahicefal ¹⁾. Azi, mai ales la cele din regiunile nisipoase, găsim forme lungărețe în semnul vîntului dominant (sud ori sudvest), din cauză că vîntul a spulberat nisipul și praful de pe cîmpie, și l'a depus la adăpostul movilei, născînd astfel

¹⁾ Se anunțase chiar o regulă în această privință: «movilă rotundă, cap rotund; movilă lunguiață, cap lunguiet», care însă s'a văzut că nu este peste tot adevărată.

înloc de un profil conic sau sferic un profil asimetric, ca un cap de berbec. Unele din ele au o cruce sau două în vârful lor, desigur așezate acolo în timpurile noi.

Multe din ele au fost scormonite de țărani ce căutaŃu comori; altele au fost săpate de autorităŃile comunale ori proprietari; cîte-va au fost tăiate de drumul de fer, ori scobite de ofiŃerii cari au așezat pe ele piramidele pentru triangulare la ridicarea hărŃei. În foarte multe din ele pare a se găsi încă cîte-ceva: oase, hîrburi de oale, instrumente de metal, și cărbuni de lemn în formă de rug. Pe cît știu eu nimeni nu s'a gîndit să sape sistematic o movilă, ori să adune lucrurile găsite prin preiajma lor. Ne'ntrec Bulgarii, Domnilor!

Interesante sînt și numirile lor. Sînt numiri ce arată însușiri: seacă, moartă, albă, tăiată, flocoasă, bășica, etc. Numiri de loc: la comoara, la poarta de aramă, la sărătură, la ștubeu de piatră, la ulmi, la vizuine, la siliște, la vii etc. Numiri după oameni: M. babei, spînuŃu, muerei, CazaculuŃi, (9), ȚiganuluŃi (12), MuscaluluŃi, Grecilor, NemŃilor, Pașei, Hoșilor, chiar M. OvreiuluŃi și M. JidanuluŃi etc. O sumedenie de numiri după animale (între care și M. cerbuluŃi, samuruluŃi, peșteluŃi, vulturuluŃi, furniceluluŃi etc) și de plante. Cele mai multe au nume proprii după oameni, ca: M. Stefan vodă, EpiscopuluŃi, luŃi Tatomiu, luŃi Scîrlete, luŃi Isuf, Moroianu, Boldur, Gungu, și alte numiri mai obișnuite. Sînt numite chiar după anumite lucruri probabil găsite acolo: M. oșeluluŃi, galbenuluŃi, la oase, la belciug, banuluŃi și alte numiri mai puțin caracteristice.

Ne vom învrednici vreodată să le luăm deabinelea în cercetare?

G. MURGOCI.

MOARTEA TURTURICAI

Era un turturel și turturica luŃi,
 Ce nu știaŃu de 'ndurerarea nimănuŃi,
 Și nici de plinsetul ce suflete înneacă...
 În lumea lor, în aer, se 'ntreceaŃu la sbor,
 Și codrul verde, codru 'ntreg era al lor,
 Și 'ndrăgostiŃi săltaŃu voioși din cracă 'n cracă.

Și setea 'ntotdeauna le-o astimpără
 Isvorul limpede ce veșnic picură...
 Și n'a mai fost în lumea asta niciodată,
 Precum a fost de la 'nceputul vieŃii lor,

Același gând, același vis, același dor,
Aceași dragoste întreagă și curată.

Dar a venit o zi, un ceas în rău sortit,
Cînd turturica 'ndrăgostită a murit...
De-acum s'a dus de-apururi toată fericirea, —
Și 'n codrul des, îndureratul turturel
Va plînge, fără lacrimi, singur-singurel,
Căci dragostea-i s'a dus și i-a venit mîhnirea.

De-atunci pe creangă verde, 'n codru nepătruns,
Sărmana păsărică nu s'a mai ascuns,
Și ciocul ei curat n'a mai atins isvorul...
Învăluită 'n chin, cum stă pe ram uscat,
Privește spre lumina cerului curat,
Pe cînd în sufletu-i se tot frămîntă dorul.

Pătruns de jale multă, într'o bună zi,
Închise ochii turturelul — și muri...
Acuma îndrăznesc să fac o rugăminte
Acelor ce cu sufletul curat iubesc :
Iubirea are 'n ea ceva dumnezeesc,
Îndrăgostiților, luați mereu aminte !...

ALEXANDRU GH. DOINARU.

CRONICĂ

I. Necrolog.

Moartea lui Vinčențiu Babeș.

Ziarele românești de pretutindenă au pomenit, cu o părere de rău adîncă și unanimă, stingerea unuia din cei mai vrednici fruntași bătrîni ai vieții Romînilor din Ardeal și Ungaria. Impovărat de o muncă uriașă, pe diferite tărîmuri, pentru înaintarea și apărarea neamului său, și de o vîrstă care atingea aproape nouă-zeci de ani, Vinčențiu Babeș a părăsit lăcașul vremelnic al sufletului său cu cea mai senină conștiință, lăsînd în urmă-i o lungă viață de fapte bune, de suferinți și de jertfe pentru poporul care nu-l va uita și care-l plînge astăzi nemîngăiat.

Născut în anul sfînt al zorilor deșteptării noastre naționale celei dintîi, la 1821, Vinčențiu Babeș a intrat în viața publică a Romînilor de dincolo în celălalt an sfînt, pentru toți ai noștri, la 1848. Luptător neo-

bosit pentru drepturile bisericești sale gr. or., îndrumător al școalelor românești din Banat, director al ziarului *Albina* din Pesta, deputat în Camera ungară, președinte al partidului național românesc din Ardeal și Ungaria, Vincentiu Babeș a fost un scriitor, un cugetător și un credincios apostol al ideilor românești. Numele lui se leagă de cele mai frumoase fapte de bine, de cele mai demne acțiuni publice și de multe jertfe și suferințe pentru neam. Vredniciile sale de cărturar l-au adus și în sinul Academiei Române, unde un fiu al său, d. dr. Babeș, și-a dobândit de asemenea un loc de glorie prin genialitatea descoperirilor și operelor sale științifice.

* Deplîngem și noi, dimpreună cu toată lumea care l-a cunoscut moartea prematură a lui I. Steriade, tatăl tinărului nostru pictor. Om cu spirit fin și adînc pricepător ale artei, prin vîselia plină de bunătate comunicativă a firii sale, bătrînul Steriade reușise să facă din casa sa primitoare un loc de atracție pentru artiști și scriitori.

Toți cei cari au avut fericirea să petreacă o seară în mijlocul acestei familii cu totul distinse, n'au putut, de sigur, să primească fără strîngere de inimă o veste așa de dureroasă.

Cinis et umbra sumus!

II. Știri culturale și artistice.

Ziua mare a *Unirei Principatelor* — 24 Ianuarie — a avut darul să atragă în anul acesta, mai mult ca altă dată, și pe scriitorii noștri în mișcarea serbărei generale. La Craiova, d. N. Iorga a fost iarăși chemat pentru o conferință și d-na Veturia Triteanu din Sibiiu va aprinde încă odată inimile românești cu farmecul vocii sale de zîna a munților. La Giurgiu au fost chemați să citească din operele lor dd. G. Coșbuc și St. O. Iosif și va cînta domnișoara Bonciu, cunoscuta solistă bucureșteană, acompaniată de d. L. Tempea, pianistul excelent. În alte părți s'au pus la cale, de asemenea, șezători literare și conferinți pentru ziua *Unirei*. E un semn bun al vremii, și în acest semn — de muncă prin cultură — se va desăvîrși opera începută acum o jumătate de veac, ca să fie uniți între ei, cu suflet cîstit și cu gînd drept, toți locuitorii de singe romînesc ai regatului nostru.

II. Reviste.

În *Floarea darurilor* n-r. 2, se publică un studiu foarte erudit, de mare preț și prin noutatea lui, despre bibliotecile vechi mînăstirești și bisericesti, bogatele stupuri culturale românești de pe vremuri. Autorul nu putea fi altul decît d. N. Iorga, stăpînitorul strălucit al tainelor istoriei românești și biruitorul atîtor probleme grele ale ei. Ni se mai dau traduceri neiscălite și nerimate din poeziile lui Carducci și din modernul german Otto Julius Bierbaum, apoi din Thomas Moore și Goethe, cu scurte lămuriri. D-na Elena Farago are trei traduceri frumoase din vechii scriitori francezi Ronsard, Clément Marot și Villon. Un fragment din istoria cla-

sică a revoluției franceze pe care a scris-o, ca un adevărat artist, Thomas Carlyle, filosoful și istoricul genial al Englezilor, ni se înfățișează într-o traducere literară izbită, — cu păstrarea stilului avântat, scintilăntitor și mlădios al originalului. Colaboratorul nostru, d. I. M. Zatlokwicz începe traducerea unei schițe istorice sociale despre «*România lui Cuza-Vodă*», după opera Polonului Vladislav Dunin. Pe lângă un portret al lui Gheorghe Baronzi, după o fotografie veche, broșura coprinde și mici spicuri din poeziile sale și din versurile boierului Nicolae Istrati publicate în «*Calendarul*» lui Asachi (1848 și 1850). D. S. Coatu-Cerna are o colindă dobrogeană, d. D. N. Ciotori o poveste. Printre bucăți sînt presărate cugetări de Jean Paul și unele originale, neiscălite.

În *Neamul Românesc* nr. 73 d. ing. Haisescu arată chestiunea petrolului și starea micilor exploatare românești după venirea capitalurilor străine. Din 200 milioane băgate în afaceri de petrol, nici 10 nu sînt românești; țaranii și-au înstrăinat bunurile, iar micii exploatare romîni au dispărut. Și mai zicem că sîntem o țară bogată!

Cu toate astea d. Haisescu nu are dreptate să pună toată vina pe seama străinilor; în genere acești străini au venit cu gânduri bune și au făcut treabă bună, dar alții — tot ai noștri — sînt în primul rînd de vină. Azi nu cîștigă în afacerile de petrol decît societățile foarte mari, apoi mult samsarii și puțin de tot țaranii. Samsarii aparțin la multe trepte sociale, și pentru că samsarii azi sînt tari și mari starea asta o să mai dureze; ei au corupt și demoralizat țărănimea. Din cauză samsarilor cu multe legături intervenția Statului și mai ales îndreptările ce le indică d. Haisescu, nu se pot realiza; unele nu sînt nici realizabile. G. M. M.

* În *Neamul Românesc*, n-r. 74, d. A. C. Cuza continuă studiul său politic («*Ai noștri*»), d. N. Iorga pomenește cu bucuria pe care au avut-o mulți nota naționalistă adusă de d. Morțun, cu bărbăție, în adunarea de la «*Dacia*» a partidului liberal. — Un articol plin de durere și de sfaturi înțelepte, despre «*păcatele*» fraților bucovineni, este datorit tot d-lui N. Iorga.

* *Revista noastră*, care apare acum supt direcția d-lui I. Gorun și d-nei Constanța Hodoș, are în n-r. 2 din acest an o traducere măiastră a d-lui Gh. Coșbuc (după Carmen Sylva), din volumul «*Stropi de sînge*» ce va ieși în curînd. E foarte instructiv, pentru toți nedumeriții, zdrobitor pentru «*politicianii*» literari și moralicește mulțumitor pentru orice scriitor onest rechizitorul pe care d. Gorun îl face, cu loialitate și asprime bărbătească, aceluși fost «*secretar de redacție*» al d-sale și al d-lui Coșbuc care a găsit de cuviință să usurpeze titlul și trecutul apusei «*Vieți literare*». Reținem din declarația d-lui Gorun fraza limpede și categorică: «*Nu de formă, ci de fapt am hotărît încetarea Vieții literare, după ce ne-am încredințat îndeajuns și pe deplin că încercarea noastră nu a fost izbită, că bunele intențiuni cu cari am început-o s'au isbit de piedici morale ce n-au mai putut fi înlăturate!*» Se recunoaște d. Chendi în

această oglindă ce i-o pune supt ochi d. Gorun? Înțelege dinsul și cealaltă declarație pe care fostul director al «Vieții literare» o face: «am hotărît încetarea *Vieții literare*, pe care alții se bizuie a o continua peste voia noastră și peste dreptul lor»?... D. Chendi, schimbătorul critic al «moravurilor literare», ar putea învăța acum el însuși, de la un maestru măi de ispravă, ceia ce înseamnă adevărata *custe* literară. Și nu i-ar părea rău — nici publicului nostru cititor și nici chiar nărăvașului pătimaș de urite «moravuri literare».

* *Graii bun*, îngrijita revistă aromînească, continuă să apară, de și cu oare-care întârziere. În numerele pentru Noemvrie și Decemvrie, avem studii, schițe și poesii în dialect care toate arată o mișcare literară plină de tinerețe printre frații macedoneni. D. N. Bațaria, iscusitul povestitor de călătorii, începe o serie de nouă descrieri vîoaie și interesante («Bitolia-Resna-Ohrida»). D. P. Papahagi, folcloristul bine apreciat, are cîteva etimologii nouă. O frumoasă poezie a d-lui M. Beza, în dialect, plină de farmec poetic și de armonie a limbei, dezvăluiește calități artistice reale. D. Beza are și o schiță de Crăciun, tot în dialect.

* *Răvașul* din Cluj, condus cu mult bun simț și cu bună experiență veche de d. dr. Dăianu, se impune prin informația sa culturală și socială conștiințioasă, pe care nu o are altă revistă literară din Ardeal, și prin articole folositoare. Nr. 4 arată cîteva din meritele naționale al răposatei scriitoare ardelene Olga Dorina Poruțiu, ~~prea puțin cunoscută și prețuită în viață.~~

V. Ziare.

Lupta din Budapesta, care apare acum în două-sprezece pagini, zilnic, publică după notele stenografice discursurile însemnate al deputaților romîni din camera ungară. Pentru publicul de la noi, spunem că numere singuratiche ale ziarului budapestan se vînd prin librăria «Minerva».

Sc.

CRONICA VESELA

Prolix

O poezie minunată
A scris poetul nostru Ies;
Dar căi! bucata nu e bună,
Căci autorul e prolix.

Un peisagi: cîmp întins
Și'n zări un mîndru Crucifix...
Tabloul nu e bun, — se știe —
Căci pictorul a fost prolix.

O admirabilă muzică,
Ce n'are într'însa nici un chir,
A scris amicul meu Cutare.
Văi! muzicistul e prolix.

Acum sfîrșesc. E mult măi bine
Să mă învec de pildă 'n Stia,
Decît să-mî spue domnul Mișu
C'am devenit și eu prolix.

Un apel

«Eu umblu și ziua și noaptea pe drum
 «Și sufletul veșnic mi-î trist,
 «Că n'am fost în stare nici pînă acum
 «Să capăt un biet novelist.

«Vai! sufletul ăsta se rupe în două,—
 «Un suflet de blind simbolist...
 «Ah! dați-mi să am la «Viața» cea «Nouă»
 «Măcar un imberb novelist.

Un nou volum de poesii

Poetul Georgian și-a strîns, într'un volum de 64 de pagini, munca sa literară de opt ani de zile. Citez o strofă dintr'o poezie pe care o dedică poetului Goga:

«La noi nu sînt «păduri de brazi»,
 Nicî «cîmpuri de mătase»,
 La noi sînt numai uliți doar
 Și numai case, case.»

Numai în satul poetului Georgian, probabil; căci în satul meu sînt și grajduri pentru vite, și cotinețe pentru găini, etc. Poesia poetului nu e «prolixă», ci simplă de tot; — căci dacă autorul ar fi dorit să fie «prolixă», trebuia să adauge și strofa aceasta:

La noi în sat nu sînt talente
 Și nici păduri de portocali,
 La noi sînt numai scîrțai-scîrțai,
 La noi sînt numai papagali.

AL. G. D.

POȘTA REDACȚIEI.

C. Znac... Versurile d-tale sînt slabe, domnule, slabe de tot.

I. C. Aslan. Ca să nu spuneți că sîntem răutăcioși, publicăm aici, «cea mai bună» strofă pe care am găsit-o în cele trei poesii pe care ni le-ați trimis:

«Lăsați-î viața făr' de durere,
 «În lumea celor ce nu mai sînt,
 «Mai are bietul o mîngiere:
 «Că e pămînt !..

Un colaborator al nostru, care vă cunoaște, ne spune c'ați trecut de-abia acuma în clasa IV liceală. E adevărat?...

Celorlalți. Citiți răspunsul dat d-lui C. Znac...

Prieten. Azuga. — Te rugăm să ierți întîrzierea. Răspunsul era făcut de mult, dar a scăpat culegătorilor. Cea mai bună revistă, care te-ar putea mulțumi, este *Zukunft*, redactată de Maximilian Harden, Berlin. Acolo vei afla și informații mai amănunțite despre mișcarea literară modernă. Salutări!

Vestim pe toți domnii autori, din Țară și de peste hotare, că ne ocupăm în deosebi numai de cărțile ce ni se trimit, pe adresa redacției.

Cărti

apărute în editura Institutului de arte grafice „Minerva“

Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoiți vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele său basmele Românilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Românilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere complete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete.	1.50		
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptînd „Poesii Postume“ și „Geniu Pustiu“, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . à Lei 3.— vol.

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — In urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din România	2.50
BELDICEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din România	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bucovina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai-Viteazul	—0.50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Românilor în chipuri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GARLEANU. — Bătrînii	1.50	— Credințe	1.50
FLAMMARION C. — Tainele cerului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GENLIS D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvîne!	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și graiuri din Bucovina	2.50		

	L. B.
PYPAHAGI N. și JULES BRUN . Moșneagulde la munte . . .	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut . . .	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin . . .	1.50
POP VASILE. — Ris și plins . . .	1.50
— Domnița Viorică . . .	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte . . .	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capsa și Palat . . .	2.—
Rutenisarea Bucovinei . . .	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50
— Crîșma lui moș-Precu . . .	2.—
— Dureri înnăbușite . . .	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
— Povestiri din război . . .	2.—
— Floare-Oflită (roman) . . .	2.—
— Amintirile căprarului Gheorghită . . .	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
SCURTU AUREL. — Călauza sta- țiunilor Baieare și Climate- rice din România	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită . . .	2.—
— Din bătrîni	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

	L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45
» 4. Cîntarea Romîniei . . .	—15
» 5. Istoria populară a li- teraturii Romîne . . .	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15
» 7. Perderea Basarabiei . . .	—15
» 8. Unirea Principatelor . . .	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu . . .	—15
» 10. Vasile Alecsandri . . .	—15
» 11. Stefan-cel-Mare	—15
» 12-13. Istoria lui Mihail Vi- teazul, de N. IORGA	—25

	L. B.
No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
» 15. Răpirea Bucovinei . . .	—15
» 16. Cum să ne creștem copii . . .	—15
» 17. Păstrarea sănătății . . .	—15
» 18. Ce să citim?	—15
» 19. 10 Mai	—15
» 20-22. Războiul pentru nea- tîrnare	—45
» 23. Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 24. Aritmetică	—15
» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli . . .	—15

BIBLIOTECA MUSICALĂ „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romănțe și cîntece
naționale romîne pentru voce și piano

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa- triotic.	11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec popular.
2. Luna doarme. Romănță populară.	12. Fetișo din acel sat... Arie din Transilvania.
3. Aoleu! Arie populară.	13. Popa zice că nu bea. Arie popular.
4. Suspine crude. Romănță populară.	14. Inimioara mea. Arie populară.
5. Cîț te-am iubit. Romănț. popular.	15. Am un leu și vreaș să-l beaș. Cîntec popular.
6. Călugărul. Melodie populară.	16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop.
7. Pentru tine Jano. Cîntec popular.	17. Imnul Regal Român de Hübseh.
8. Două fete spală lînă. Arie popul.	18. Cîntecul Gînteii Latine.
9. Ce te legeai codrurile? Romănță.	
10. Steluța. Romănță.	

Prețul unui Ex. 20 ban .

De vînzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.

și edit. „MINERVA”, București, B-dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.